

Det gamle København: Øl fra Vesterbro

Vesterbrogade 144 er en ejendom fra omkring 1870. Den forsvinder næsten i gadebilledet, og det er nok de færreste, som til daglig iler forbi, der har bemærket, at der over gadedøren er anbragt et portrætrelief af en mandsperson. Umotiveret, kan man synes, men det har sin forklaring.

For 150 år siden var Hans Jørgen Tvede en stor mand på Vesterbro. Brygmester af profession og fra fødslen udstyret med de rette gener. Hans bedstefar havde været en af byens større brændevinsbrændere med egen bryggergård på Gråbrødretorv, og i en tid, hvor snart sagt enhver gade satte pris på det lokale øl, havde hans far været forpagter af et bryggeri Grønnegade.

Tvede selv kunne lidt af hvert. Han var uddannet tømrer og havde i en halv snes år lejet Ørholm Kro ved Lyngby med tilhørende landbrug, mølle og købmandshandel, men som sagt havde han øl i blodet.

Midt i 1800-tallet lå det meste af Vesterbro endnu hen som uopdyrkede græsarealer, og her erhvervede han sig til en fornuftig pris en passende byggegrund. Jordstykket mellem indkørslen til Frederiksberg Allé og gæst-givergården Sorte Hest ved Vester Fælledvej havde fra gammel tid haft navnet Gule Hest efter en landevejskro med lysthuse og keglebaner, som lå omtrent på det sted, hvor Kingosgade og Brorsonsgade blev anlagt i 1880erne.

Allerede 100 år tidligere havde den Gule Hest imidlertid skiftet navn til Håbet, og det skete i anledning af, at stedet blev købt af etatsråd og hofagent Peder Borre, som indrettede ejendommen til tobaksfabrik.

De omkringliggende jorder blev udlagt til tobaksplantager, og en hestemølle blev opstillet til fabrikation af snustobak. Men noget gik galt.

Ryge- og snustobak fra Vesterbro blev aldrig nogen stor succes, og det var ikke for at fortsætte i det spor, at Tvede købte en del af jorden i 1851. Sit eget bryggeri ville han have, og allerede året efter begyndte øllet at flyde.

Tørstige købere i nærområdet må der have været rigeligt af, for i årene der fulgte, udvidede

han ejendommen ved opkøb af nabogrundene til begge sider. Og det, skønt konkurrenten »Vesterbros Bryggeri« havde til huse i nr. 29 kun få hundrede meter længere inde mod byen.

Den gamle landevej blev i 1871 til Vesterbrogade, og en generation senere var næsten hele det øde område vest for hovedstaden forvandlet til en tæt befolkede bydel. Lejekaserner med sidehuse og baghuse til den hastigt voksende klasse af industriarbejdere skød op overalt, og i hælene på den voldsomme udflytning fra den indre by fulgte de gammelkendte sociale problemer.

Selv led brygger Tvede ingen nød, men som højremand var han af den støbning, der følte pligt til at gøre en indsats for sine medmennesker, når tilværelsen forekom mest trøstesløs på grund af sygdom eller uforskyldt arbejdsløshed. Og i bryggeriet etablerede han »Vesterbros Samaritan«, hvor nødstedte skæbner i de kolde vintermåneder kunne holde sulten fra døren med et måltid mad.

Filosofien var enkel: uddelingen var baseret på velhavende borgeres godgørelse, og ligesom ingen spurgte om, hvorfra maden kom, skulle ingen af de sultende stille med dokumentation for, at man var værdigt trængende. Til »Samaritanen« kunne man gå, når alle andre veje havde lukket sig. Ingen blev afvist, og gennem årtier blev talløse anonyme mennesker bispist i bryggeriets kælder, hvor der var plads til langborde og rigeligt med kogegrej til at klare grød i passende portioner.

Tvede boede selv i nummer 142 ved siden af ejendommen, hvor han stadig våger over gadedøren. Han døde i 1878 og slap derfor nådigt for at opleve indførelsen af den første ølskat 13 år senere.

Ølskatten blev nemlig dødsstødet for mange af byens små selvstændige bryggerier, som derfor gik sammen i kartellet De Forenede Bryggerier.

Først forsvandt det lokale bayerske øl fra Vesterbrogade, og i 1909 blev hele produktionen af skibsøl og hvidtøl flyttet til Rahbeks Allé.

Kilde: Berlingske Tidende 16. december 2013.

<http://www.b.dk/kultur/det-gamle-koebenhavn-oel-fra-vesterbro#>